

การพัฒนาชุมชนต้นแบบตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงระดับมั่งมี ศรีสุข:
กรณีศึกษาบ้านหนองเผือก อำเภอลำดวน จังหวัดมหาสารคาม

ธัญชนก ปะวะละ *

สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ตำบลตลาด อำเภอมือเมือง
จังหวัดมหาสารคาม 44000

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed methods research) ดังนี้ 1) การวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามเพื่อศึกษาการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของครัวเรือนบ้านหนองเผือก อำเภอลำดวน จังหวัดมหาสารคาม ใช้กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจำนวน 244 คน และ 2) การวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้กระบวนการวิจัยการประเมินสถานะชุมชนแบบมีส่วนร่วม (Participatory rural appraisal-PRA) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านหนองเผือก กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยที่มีความเชี่ยวชาญ (Key informant: KI) จำนวน 30 คน และศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบระดับ มั่งมี ศรีสุขโดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistics) ได้แก่ การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson correlation coefficient (r) และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple regression analysis) การเลือกเป็นพื้นที่วิจัยเนื่องจากหมู่บ้านหนองเผือกมีความโดดเด่น โดยได้รับรางวัลหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงระดับ 3 “มั่งมี ศรีสุข” ผลการวิจัยพบว่าครัวเรือนนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต (3 ช่วง 2 เดือน) ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีด้านที่มีการนำมาปฏิบัติมากที่สุด คือ ด้านความมีเหตุผล ($\bar{X} = 4.22$) ประชาชนมีส่วนร่วมในการสืบทอดประเพณีของชุมชน การดำเนินชีวิตและปฏิบัติตามหลักธรรมทางศาสนา การใช้สติปัญญาและเหตุผลไตร่ตรองหาสาเหตุและแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยความสามารถไม่ถัววาม คิดแบบรอบครอบมีเมตตาและช่วยเหลือผู้อื่นเสมอด้านการมีภูมิคุ้มกัน ($\bar{X} = 4.13$) ประชาชนในชุมชนมีความเชื่อที่ว่า การ “ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว” และจะทำความดีต่อไปเพื่อผลดีต่อตนเองและครอบครัว ประชาชนมีเงินประกันชีวิตหรือเงินฝากบัญชีด้วยหนี้สินปัจจุบันเป็นบวก การใช้หลักประชาธิปไตยในการอยู่ร่วมกัน การมีเงินออมเพื่อเป็นทุนสำรองยามฉุกเฉิน และด้านคุณธรรม ($\bar{X} = 4.02$) สร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินและพยายามหลีกเลี่ยงอบายมุขทั้งปวง ผลการดำเนินงานหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ระดับมั่งมี ศรีสุข สามารถแยกเป็นรายด้าน ผลการดำเนินงานด้านการออม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$) โดยประชาชนมีช่องทางในการออม เช่น เป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ฯ กลุ่มสัจจะกองทุนหมู่บ้านหรือธนาคาร รongลงมา คือ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 4.05$) การที่ประชาชนให้ความสำคัญในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่าและประหยัด ประชาชนเข้าร่วมในกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะอย่างถูกวิธี และด้านความเอื้ออาทร ($\bar{X} = 4.04$) ประชาชนมีส่วนร่วมให้การช่วยเหลือกิจกรรมของเพื่อนบ้าน เช่น งานมงคลสมรส งานศพ ตลอดจนงานที่ราชการจัดขึ้นถือว่าการสร้างความสามัคคีอย่างหนึ่ง ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ชุมชนประสบความสำเร็จเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงระดับ มั่งมี ศรีสุขมี 8 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้นำหมู่บ้าน ด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านการมีส่วนร่วม ด้านเศรษฐกิจ ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ด้านจิตใจ และด้านเทคโนโลยี โดยภาพรวมทั้ง 8 ปัจจัย มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์และผลกระทบ พบว่า การนำหลัก 3 ช่วง 2 เดือน ด้านความรู้ไปปฏิบัติมีความสัมพันธ์และผลกระทบการดำเนินงานทางบวก ดังนั้นเพื่อให้ผลการดำเนินงานของชุมชนดีขึ้น จึงควรให้ความสำคัญกับการให้ความรู้แก่ประชาชนในชุมชน

คำสำคัญ: ชุมชนต้นแบบ และ เศรษฐกิจพอเพียง

* ผู้เขียนให้ติดต่อ: E-mail: aui.Thanyachanok@gmail.com

The Development of a Community Model According to The Philosophy of Sufficiency Economy, Level Prosperous: A case Study of Nong Phueak Village, Wapi Pathum District, Maha Sarakham Province

Thanyachanok Pawala^{*}

*Program in Business Economics, Faculty of Management Science, Rajabhat Maha Sarakham University,
Maha Sarakham, 44000, Thailand*

Abstract

This research of mixed methods research as the following 1) Quantitative research was conducted by using the questionnaire to study the sufficiency economy philosophy of the household of Ban Nong Phueak, Wapi Pathum, Maha Sarakham, The sampling of about 224 persons and 2) Qualitative research using participatory rural appraisal (PRA) research, The purpose are study community development in accordance with sufficiency economy philosophy, The targeted to 30 key informants (KI) with a study of the factors affecting the sufficiency economy village of rich and happy. Statistics for analyzing data include Pearson correlation coefficient (r) and multiple regression analysis. The selection is a research area because the Ban Nong Phueak is outstanding. The award of sufficiency economy village Level 3 "Rich and Happy". The results followed; the community context and lifestyle following the philosophy of sufficiency economy, (3 Pillars - 2 conditions) and all aspects are in high level. The most practical aspect is the rationality ($\bar{X} = 4.22$). People are involved in the traditions of the community, living and practicing the principles of religion, using intellect and reason to climb to find the cause and solve problems. Think around, have compassion, and always help others. Immunity ($\bar{X} = 4.13$), people in the community have the belief that "What goes around, comes around" and will continue to do good for themselves and their families. People have money, life insurance or money. Less than current liabilities are positive. Democracy in coexistence, saving money for emergency and morale ($\bar{X} = 4.02$) to safety in life and property. And try to avoid all the moves. The performance of sufficiency economy villages at happy can be separated into the savings performance in high level ($\bar{X} = 4.06$) People have savings channels, such as members of the savings group. Group trust fund village or bank. Secondly, the natural resources and environment ($\bar{X} = 4.05$). The people value the use of natural resources in a cost effective and economical way. People participate in the conservation of natural resources and the environment, participation in waste management properly. And the generosity ($\bar{X} = 4.04$), people participate in the activities of their neighbors, such as wedding ceremony, funeral service, and the government service is considered to create a harmony. The important factor that makes the community successful is the sufficiency economy village of rich and happy. There are 8 factors: the village leaders, society and culture, participation, economic, natural resources, psychological and technology, The overall, 8 factors correlated with success in becoming efficient village economy statistically significant at the 0.01 level. The analysis of relationships and impacts, it was found that the implementation of the 3-loop principle 2, knowledge-based conditions, had a positive relationship and positive impact. So, to improve the performance of the community. Should focus on educating people in the community.

Keywords: Community model and Sufficient economy

*Corresponding author: E-mail: aui.Thanyachanok@gmail.com

บทนำ

ในช่วงเวลาที่ประเทศไทยต้องเผชิญกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงจากกระแสโลกาภิวัตน์และระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคีทุกภาคส่วน ทั้งในระดับครัวเรือน ชุมชน ระดับภาค และระดับประเทศในทุกระดับของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเพื่อร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาประเทศให้สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาคเป็นธรรมและมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงดังนั้นการพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 จึงเป็นการนำภูมิคุ้มกันที่มีอยู่ให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาเพื่อประโยชน์สุขอย่างยั่งยืนของสังคมไทยตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Office of the National Economics and Social Development Board, 2011)

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นในแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชการที่ 9 ที่พระราชทานเป็นปรัชญาในการดำรงชีวิตที่ยึดหลักความพอเหมาะ พอดีมีเหตุมีผลและไม่ประมาท ให้คนไทยนำไปปฏิบัติตั้งแต่ปี 2517 จากนั้นความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงได้มีนักวิชาการและหน่วยงานนำมาอธิบายและขยายความหมายเพื่อให้เกิดความชัดเจนและเข้าใจง่ายมากขึ้น สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติวิเคราะห์เชิงความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่ชี้แนะการดำรงอยู่และการปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของชนในสังคมไทยที่มองโลกเชิงระบบที่มีลักษณะพลวัตร และมุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤติ เพื่อความมั่นคงและยั่งยืนของการพัฒนาโดยมีแนวคิดทางสายกลางเป็นหลักแนวคิดที่สำคัญ นอกจากนั้นพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชได้ทรงให้นิยามความพอเพียงไว้ว่าจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หากกิจกรรมใดขาดคุณลักษณะใดก็ไม่อาจเรียกได้ว่าเป็น

ความพอเพียง แต่ทว่า คุณลักษณะ 3 ประการนี้ (3 ท่วง) จะเกิดขึ้นได้ก็ต้องอาศัยเงื่อนไขหลัก 2 ประการ (2 เงื่อนไข) นั่นคือเงื่อนไขความรู้หลักวิชาการต่าง ๆ มาเชื่อมโยงและสัมพันธ์กับแนวทางการดำเนินชีวิตที่พอเพียง โดยเน้นความอดทน ความพากเพียร สติปัญญา และความรอบคอบ (Ministry of the Interior, 2007)

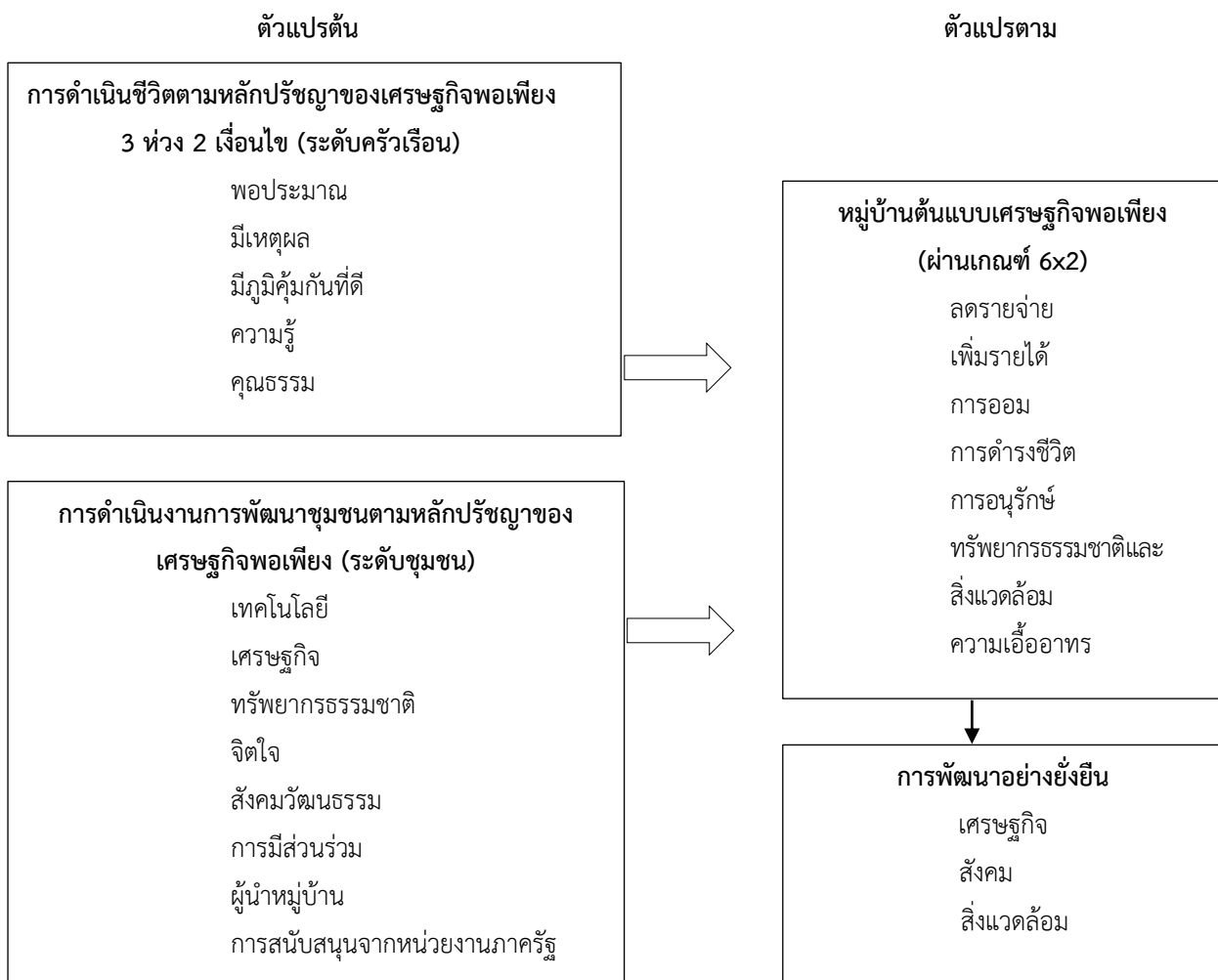
จากข้อมูลการประชุมเชิงปฏิบัติการ การกำหนดแนวทางขยายผลการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดมหาสารคาม เมื่อวันที่ 22 ตุลาคม 2557 ณ ห้องคอนเวนชันฮอลล์ โรงแรมวสุ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม พบประเด็นปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ คือ ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไม่เชื่อมั่นในหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง ไม่นำสู่การปฏิบัติ ผู้นำชุมชนไม่เข้มแข็ง ไม่จริงจังในการขับเคลื่อน คนเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว ขาดการรวมกลุ่มช่วยเหลือกัน ไม่มีจิตอาสา ไม่เสียสละ ขาดต้นแบบที่ชัดเจน ไม่มีการบูรณาการเชื่อมโยงเครือข่าย (Provincial Community Development Office of Maha Sarakham, 2014)

การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้กับการดำเนินชีวิตของประชาชน โดยประชาชนมีความสนใจในการแก้ไขปัญหาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ผู้นำชุมชนเล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนาชุมชน และสามารถนำมาเป็นชุมชนต้นแบบด้านการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาดำเนินชีวิตประจำวันจนประสบความสำเร็จ และผ่านการประเมินตัวชี้วัดของกระทรวงมหาดไทย ซึ่งมี 3 ระดับ คือ พออยู่พอกิน อยู่ดีกินดี และมั่งมีศรีสุข เพื่อให้ชุมชนอื่น ๆ ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบบ้านหนองเผือก อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม เป็นอีกชุมชนที่มีการพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่อง มีการน้อมนำแนวทางตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เชื่อมโยงการทำงานกับหน่วยงานของภาครัฐและเอกชน ทำให้ที่บ้านหนองเผือก เป็นหมู่บ้านที่มีหน้าบ้านสวย หลังบ้านสวนสะอาด ปราศจากถังขยะ ชุมชนมีความเข้มแข็ง โดยมีกิจกรรมกลุ่มเกิดขึ้น ทั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กลุ่มออมทรัพย์แม่บ้าน ร้านค้าชุมชน กลุ่มปลูกพืชผักปลอดสารพิษ เลี้ยงวัว กลุ่มเลี้ยงปลาในบ่อ กลุ่มเลี้ยง

หมูหลุม กลุ่มจักรสาน กลุ่มเกษตรอินทรีย์ และกลุ่มอื่น ๆ อีกมากมาย ทำให้ชาวบ้านมีอาชีพมีรายได้เพิ่มขึ้นตลอดจนสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างมีความสุข เป็นชุมชนต้นแบบที่มีการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจนประสบผลสำเร็จในระดับ มั่งมี ศรีสุข (ผ่านการประเมินตัวบ่งชี้หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง 6x2) สามารถพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้ จนสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยวัตถุประสงค์ในการศึกษาค้นคว้าวิจัยมุ่งเน้น คือ

1. เพื่อศึกษาการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของครัวเรือนบ้านหนองเผือก
 2. เพื่อศึกษาการดำเนินงานพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านหนองเผือก
 3. เพื่อศึกษาปัจจัยของครัวเรือนและชุมชน ที่ส่งผลต่อการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบระดับ มั่งมี ศรีสุข
- ในการศึกษาและถอดบทเรียนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงบ้านหนองเผือก เพื่อนำผลการวิจัยไปพัฒนาชุมชนบ้านกำพี้ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคามและชุมชนที่สนใจไปประยุกต์ใช้ในชุมชนให้บรรลุผลสำเร็จต่อไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

Source: Sufficiency Economy movement committee office of the national Economic and Social Development Board (2007)

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขอบเขตการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ดังนี้

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหาบริบทของชุมชน การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครัวเรือน การดำเนินงานการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน และปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบระดับ มั่งมี ศรีสุข

1.2 ขอบเขตด้านพื้นที่การวิจัยครั้งนี้เจาะจงเลือกพื้นที่ชุมชนบ้านหนองเผือก เพราะเป็นชุมชนที่โดดเด่นและได้รับรางวัลเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 จนถึงปัจจุบันอย่างต่อเนื่อง เช่น ปี พ.ศ. 2550 ได้รับรางวัลชนะเลิศอันดับ 1 หมู่บ้านศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดมหาสารคาม ปี พ.ศ. 2552 เป็นหมู่บ้านระดับ 3 “มั่งมี ศรีสุข” ชนะเลิศหมู่บ้าน “อยู่เย็น เป็นสุข” ปี พ.ศ. 2557 ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 3 การประกวดหมู่บ้านชีวิตดี ระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นต้น

1.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา เริ่มดำเนินการศึกษาตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2557 – กันยายน พ.ศ. 2558 รวมเป็นระยะ เวลา 12 เดือน

1.4 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่างศึกษา ข้อมูลเชิงปริมาณจากประชากรในชุมชนบ้านหนองเผือก อำเภอลือชัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวนประชากรทั้งหมด 327 คน โดยสุ่มตัวอย่างด้วยสูตร Yamane (Ritcharoon, 2005) ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่าง 244 คน และกลุ่มเป้าหมายที่มีความเชี่ยวชาญ (Key informant: KI) ที่ใช้ศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ประชาชนชาวบ้าน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และหน่วยงานภาครัฐ จำนวน 30 คน

1.5 ขอบเขตด้านตัวแปรประกอบด้วย

1) ตัวแปรอิสระ (Independent variables) คือครัวเรือนนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต 3 ท่วง 2 เงื่อนไข คือ พอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่ดี ความรู้ และคุณธรรม

2) ตัวแปรตาม (Dependent variables) คือผลการดำเนินงานหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ระดับมั่งมี ศรีสุข (ผ่านเกณฑ์ประเมินหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง 6x2) ด้านปีที่ 15ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2561

การลดรายจ่ายเพิ่มรายได้การออมการดำรงชีวิตการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและความเอื้ออาทร

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

2.1 แบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวน 1 ฉบับมีลักษณะแบบปลายปิดและปลายเปิดเพื่อสอบถามข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครัวเรือนบ้านหนองเผือก โดยเนื้อหาของแบบสอบถามจะแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพสมรส เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 ครัวเรือนนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต (3 ท่วง 2 เงื่อนไข) มี 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จัดเป็นการวัดข้อมูลแบบอัตราภาคขั้น (Interval scale)

ตอนที่ 3 ผลการดำเนินงานหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ระดับมั่งมี ศรีสุข (ผ่านเกณฑ์ประเมินหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง 6x2) ด้านการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ การออม การดำรงชีวิต การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และความเอื้ออาทร โดยแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามแบบ Likert scale 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด (Taweerat, 1997) ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความเชื่อมั่น และหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ การตรวจสอบอำนาจการจำแนกโดยใช้เทคนิค Item-total correlation ซึ่งมีค่าระหว่าง 0.421 – 0.818 สอดคล้องกับ Nunnally and Bernstein (1994) นำเสนอว่าการทดสอบค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อเกิน 0.40 เป็นค่าที่ยอมรับได้ว่าแบบสอบถามมีคุณภาพเพียงพอที่จะนำไปใช้เก็บข้อมูลได้และการหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability test) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาอยู่ระหว่าง 0.674-0.892 ซึ่งสอดคล้องกับ Hair *et al.* (2010) ได้เสนอว่า

เกณฑ์การพิจารณาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามค่า 0.60 ขึ้นไป ถือว่ามีคุณภาพ

2.2 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Structured interview) และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) ผู้วิจัยใช้วิธีการนี้ในการศึกษากลุ่มเป้าหมาย เพื่อเก็บข้อมูลกลุ่มและเป็นการตรวจสอบข้อมูลโดยการกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่มีความเชี่ยวชาญ (Key informant: KI) ที่ใช้ศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ประชาชนชาวบ้าน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และหน่วยงานภาครัฐ โดยการสัมภาษณ์กลุ่ม (Group interview) ใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi - structure interview: SSI) ที่จะไปสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน กลุ่มผู้รู้ (Key informant: KI) โดยใช้กรอบประเด็นคำถาม (Sub - topic) เกี่ยวกับปัจจัยที่ก่อให้เกิดความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งประกอบด้วยปัจจัย 6 ด้าน คือ เทคโนโลยี เศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติ จิตใจ สังคมวัฒนธรรม ผู้นำหมู่บ้าน และการสนับสนุนจากหน่วยงานรัฐ โดยผู้วิจัยได้มีการปรับเปลี่ยนเพิ่มเติมในระหว่างการสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและละเอียดที่สุด

ตรวจสอบความเชื่อถือและความครบถ้วนของข้อมูล โดยการใช้การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าทำการตรวจสอบด้านข้อมูล (Data triangulation) การตรวจสอบด้านวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล (Methodological triangulation) การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี (Theory triangulation)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ลงมือเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยด้วยตนเองเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ประสานงานกับผู้ใหญ่บ้าน บ้านหนองเผือก อำเภอบึงสามพัน จังหวัดมหาสารคาม ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม และสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในบ้านหนองเผือก อำเภอบึงสามพัน จังหวัดมหาสารคาม โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีตอบแบบสอบถาม และการรับคืนแบบสอบถาม
3. เก็บรวบรวมแบบสอบถามแล้วตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

4. นำข้อมูลจากแบบสอบถามมาประมวลผลวิเคราะห์ข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทุกฉบับมาตรวจสอบความสมบูรณ์และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรโดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistics) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson correlation coefficient (r)) และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple regression analysis) เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดแล้วจะนำเสนอผลงานวิจัยในรูปของตารางพร้อมทั้งการบรรยายใต้ตารางตามเนื้อหาในแต่ละข้อโดยแบ่งออกเป็นตอนๆตามแบบสอบถาม

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และการหาค่าร้อยละ (Percentage)
2. ข้อมูลเกี่ยวกับครัวเรือนที่นำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต (3 ช่วง 2 เดือน) วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
3. ข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินงานหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ระดับมี ศรีสุข (ผ่านเกณฑ์ประเมินหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง 6x2) ด้านการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้การออม การดำรงชีวิต การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และความเอื้ออาทรวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
4. ข้อมูลด้านการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต (3 ช่วง 2 เดือน) ของครัวเรือนที่มีผลต่อการดำเนินงานหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง วิเคราะห์โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson correlation coefficient (r)) และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple regression analysis)
5. ปัจจัยของครัวเรือนและชุมชน ที่ส่งผลต่อการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบระดับ มี ศรีสุข

ในการดำเนินงานพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง บ้านหนองเผือก อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ ตาม ทรรศนะของกลุ่มเป้าหมายใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) (Tirakanan, 2008) โดยรวบรวม ปัจจัย ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ นำมาจัดเป็น หมวดหมู่ นำเสนอผลการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาการพัฒนาชุมชนต้นแบบตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ระดับมั่งมี ศรีสุข : กรณีศึกษาบ้านหนองเผือก อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ สรุปลงผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สรุปลงได้ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงร้อยละ 60.25 อยู่ในสถานภาพสมรสร้อยละ 50.84 อายุของผู้ตอบแบบสอบถามจะมีอายุตั้งแต่ 51 ปีขึ้นไป รองลงมา คือ อายุ 41-45 ปี สำหรับการศึกษ ประชาชนในหมู่บ้านหนองเผือก จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/ปวช. อาชีพส่วนใหญ่ คือ เกษตรกรรม รองลงมา คือ การรับจ้างทั่วไป และข้าราชการ ตามลำดับ รายได้เฉลี่ยของคนในชุมชนอยู่ระหว่าง 5,001-10,000 บาท

2. ครีวเรือนนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต (3 ห่วง 2 เงื่อนไข) บ้านหนองเผือก อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ สามารถแยกเป็นรายด้านได้ดัง Table 1

Table 1 Applying sufficiency economy philosophy to everyday life based on 3 loops 2 conditions

List	\bar{X}	S.D.	Level of operation
1. Moderation	3.99	0.62	Good
2. Reasonableness	4.22	0.52	Good
3. Self-Immunity	4.13	0.45	Good
4. Knowledge	4.01	0.33	Good
5. Morality	4.02	0.94	Good

จาก Table 1 ผลการศึกษาพบว่า ครีวเรือนในหมู่บ้านหนองเผือก มีการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาปฏิบัติทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีด้านที่มีการนำมาปฏิบัติมากที่สุด คือ ด้านความมีเหตุมีผล (\bar{X} = 4.22) ประชาชนมีส่วนร่วมในการสืบทอดประเพณีของชุมชน การดำเนินชีวิตและปฏิบัติตามหลักธรรมทางศาสนา การใช้สติปัญญาและเหตุผลไตร่ตรองหาสาเหตุและแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยความสามารถไม่ถ่วงความ คิดแบบรอบคอบ มีเมตตาและช่วยเหลือผู้อื่นเสมอ ด้านการมีภูมิคุ้มกัน (\bar{X} = 4.13) ประชาชนในชุมชนมีความเชื่อเกี่ยวกับการ “ทำได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว” และจะทำความดีต่อไปเพื่อผลดีต่อตนเองและครอบครัว ประชาชนมีเงินประกันชีวิตหรือเงินฌาปนกิจ หักด้วยหนี้สินปัจจุบันเป็นบวก การใช้หลักประชาธิปไตยในการอยู่ร่วมกัน การมีเงินออมเพื่อเป็นทุนสำรองยามฉุกเฉิน และด้านคุณธรรม (\bar{X} = 4.02) สร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินและพยายามหลีกเลี่ยงอบายมุขทั้งปวง

3. ผลการดำเนินงานหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ระดับมั่งมี ศรีสุข สามารถแยกเป็นรายด้านได้ดัง Table 2

Table 2 The operation about sufficiency economy Ban Nong phueak, Wapi Pathum, Maha Sarakham

Operation	\bar{X}	S.D.	Level of Operation
1. Reduction of expenses	3.76	0.60	Good
2. Increase income	3.82	0.87	Good
3. Savings	4.06	0.66	Good
4. Live a life	4.00	0.58	Good
5. Conservation of nature resources and environment	4.05	0.63	Good
6. The generosity	4.04	0.68	Good

จาก Table 2 ผลการศึกษาพบว่า ผลการดำเนินงานด้านการออม อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.06) โดยประชาชนมีช่องทางในการออม เช่น เป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ฯ กลุ่มสัจจะกองทุนหมู่บ้านหรือธนาคาร รองลงมา คือ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (\bar{X} = 4.05) การที่ประชาชนให้ความสำคัญในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ

อย่างค้ำค่าและประหยัด ประชาชนเข้าร่วมในกิจกรรม
อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การมีส่วนร่วม
ในการจัดการขยะอย่างถูกวิธี และด้านความเอื้ออาทร (\bar{x} =

4.04) ประชาชนมีส่วนร่วมให้การช่วยเหลือกิจกรรมของ
เพื่อนบ้าน เช่น งานมงคลสมรส งานศพ ตลอดจนงานที่
ราชการจัดขึ้น ถือเป็น การสร้างความสามัคคีอย่างหนึ่ง

Table 3 The correlation of 3 loops 2 conditions and acceptance of operation

	Moderation	Reasonableness	Self-Immunity	Knowledge	Morality	Acceptance of operation	VIF
Acceptance of operation	0.384**	0.362**	0.222**	0.945**	0.388**	1	
1. Moderation	1						1.506
2. Reasonableness	0.266**	1					1.468
3. Self-Immunity	0.658*	0.246**	1				1.204
4. Knowledge	0.540*	0.593*	0.400**	1	k		2.512
5. Morality	0.384**	0.362**	0.222**	0.359**	1		1.187
Mean	3.986	4.223	4.132	4.010	4.028	3.958	
S.D.	0.621	0.529	0.456	0.336	0.948	0.389	

**p<0.01, *p<0.05

จาก Table 3 พบว่านำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต (3 ท่วง 2 เงื่อนไข) ของครัวเรือนบ้านหนองเผือกด้านความรู้ มีความสัมพันธ์สูงมาก 0.945 ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง และด้านมีภูมิคุ้มกันที่ดี อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบปัญหา Multicollinearity โดยใช้ค่า VIFs ปรากฏว่าค่า VIFs ของตัวแปรอิสระ คือ หลัก 3 ท่วง 2 เงื่อนไข ที่

ประกอบไปด้วย 5 ด้านนั้น มีค่าความสัมพันธ์ระหว่าง 1.187-2.512 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันแต่ไม่มีนัยสำคัญในระดับที่ก่อให้เกิดปัญหา Multicollinearity (Black, 2006)

4. ปัจจัยการนำ 3 ท่วง 2 เงื่อนไข มาใช้ในการดำเนินชีวิตของครัวเรือนผลต่อการดำเนินงานหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง แสดงดัง Table 4

Table 4 Multiple Regression of affecting success in sufficiency economy village

Independent variable	Success in sufficiency economy village		t	p-value
	Coefficient	Standard error		
constant	-0.005	0.004	-1.250	0.212
1. Moderation	-0.166	0.001	-250.910**	0.000
2. Reasonableness	-0.167	0.001	-217.256**	0.000
3. Self-Immunity	-0.167	0.001	-206.621**	0.000
4. Knowledge	1.501	0.002	951.552**	0.000
5. Morality	0.000	0.000	0.521	0.603

F= 269966.337, p = 0.00, AdjR² = 1.000, Durbin-Watson = 1.958, **p< 0.01, *p < 0.05

จาก Table 4 พบว่า การนำ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข มาใช้ ในการดำเนินชีวิตของครัวเรือนส่งผลต่อการดำเนินงาน หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงด้านความรู้มีความสัมพันธ์และ ผลกระทบเชิงบวกกับการดำเนินงานหมู่บ้านเศรษฐกิจ พอเพียง ($\beta = 1.501, p < 0.00$) โดยด้านความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกัน ส่งผลกระทบเชิงลบกับการ ดำเนินงานหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ($\beta = -0.166, p < 0.00, \beta = -0.167, p < 0.00$)

5. ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ชุมชนประสบความสำเร็จเป็น หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงระดับ มั่งมี ศรีสุข โดยการ สัมภาษณ์กลุ่ม (Group interview) ใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่ง โครงสร้าง (Semi-structure interview: SSI) สัมภาษณ์ ผู้นำชุมชน กลุ่มผู้รู้ (Key informant: KI) โดยใช้กรอบ ประเด็นคำถาม (Sub-topic) เกี่ยวกับปัจจัยสำคัญที่ทำให้ ชุมชนประสบความสำเร็จเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ระดับ มั่งมี ศรีสุขซึ่งประกอบด้วยปัจจัย 6 ด้าน คือ เทคโนโลยี เศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติ จิตใจ สังคม วัฒนธรรม ผู้นำหมู่บ้าน และการสนับสนุนจากหน่วยงานรัฐ ผลการวิจัย พบว่า

1. ด้านผู้นำหมู่บ้าน เป็นปัจจัยที่เอื้อต่อการพัฒนา หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ผู้นำหมู่บ้านผลักดันให้สมาชิกใน หมู่บ้านดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาหมู่บ้านโดยยึดแนวทางหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. ด้านสังคม วัฒนธรรม สมาชิกในหมู่บ้านมีความ สามัคคี อนุรักษ์และสืบทอดประเพณีอันดีงามของหมู่บ้าน และมีความห่วงใย ความเอื้ออาทรสมาชิกในหมู่บ้านด้วย ความจริงใจ
3. ด้านจิตใจ สมาชิกในหมู่บ้านยึดมั่นในแนวทาง คุณธรรมจริยธรรมในการดำเนินชีวิต มีความภูมิใจในชีวิต ของตนเอง และมักเสียสละเพื่อประโยชน์สุขของส่วนรวม และผู้อื่น
4. ด้านเศรษฐกิจ ครัวเรือนมีการออมและสามารถ พึ่งตนเองได้ รองลงมา คือ ครัวเรือนมีอาชีพและรายได้ที่ เพียงพอกับครอบครัว
5. ด้านทรัพยากรธรรมชาติ การส่งเสริม สนับสนุน ให้นำทรัพยากรธรรมชาติหรือวัตถุดิบที่มีอยู่ในหมู่บ้านมาใช้

ให้เกิดประโยชน์ ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการดูแลรักษา ทรัพยากรธรรมชาติในหมู่บ้านให้มีความสมบูรณ์

6. ด้านการมีส่วนร่วม สมาชิกในหมู่บ้านมีส่วนร่วม ในการดำเนินงานพัฒนาหมู่บ้าน มีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมินผลงานพัฒนาหมู่บ้าน และมีส่วนร่วมในการวางแผน งานพัฒนาหมู่บ้าน

7. ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาครัฐมีการสนับสนุนการพัฒนาหมู่บ้านตามหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการประสานงานกับหมู่บ้านเพื่อ หาทางพัฒนาหมู่บ้านตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และถ่ายทอดความรู้ ด้านหลักเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ สมาชิกในหมู่บ้าน

8. ด้านเทคโนโลยี มีการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการ พัฒนาอุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องใช้ เทคโนโลยีภูมิปัญญา พื้นบ้านมาใช้ให้เกิดประโยชน์เพื่อลดรายจ่ายหรือลดเวลา ทำงาน มีการนำอุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องใช้ที่เป็นเทคโนโลยี สมัยใหม่มาใช้ให้เกิดประโยชน์

อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาชุมชนต้นแบบตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาล ที่ 9 เป็นการทำงานเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานภาครัฐ เอกชน สถาบันการศึกษา และชุมชน ทำให้ชุมชนมีความ เข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนซึ่งจากผล การศึกษาพบว่า ชาวบ้านเห็นว่าปัจจัยที่ทำให้ชุมชนประสบ ความสำเร็จในการเป็นชุมชนต้นแบบนั้น ได้แก่ ปัจจัยด้าน ผู้นำหมู่บ้านด้านสังคม วัฒนธรรม ด้านจิตใจ ด้านเศรษฐกิจ ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการ สนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและด้านเทคโนโลยี ผลการวิจัยสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Thamsuan (2007) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จใน การเป็นหมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบบ้านป่าไผ่ ตำบลแม่โป่ง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ โดย ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการเป็น หมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง คือ ปัจจัยเกื้อหนุน ได้แก่ ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้าน เทคโนโลยี ด้านเศรษฐกิจ ด้านทรัพยากร ด้านจิตใจ และ

ด้านสังคม สอดคล้องกับ Kerdkhum (2009) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสำเร็จของนโยบายปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของบ้านสันติสุข หมู่ที่ 5 ตำบลแม่ลาหลวง อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผลการวิจัยพบว่า สาเหตุสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่บ้านสันติสุข คือ ผู้นำชุมชน/กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน เป็นบุคคลที่มีความสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบาย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Wantaya (2007) ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการพึ่งพาตนเองตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดเชียงใหม่พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการพึ่งตนเองตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านทรัพยากรธรรมชาติ ด้านจิตใจ และปัจจัยทางด้านสังคม

ดังนั้นปัจจัยด้านผู้นำหมู่บ้าน ซึ่งจะเป็นบุคคลที่สามารถโน้มน้าว จูงใจ และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างให้ชาวบ้านปฏิบัติตาม มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ชุมชนบ้านหนองเผือกมีผู้ใหญ่บ้านที่เป็นนักพัฒนา จึงเป็นส่วนสำคัญที่สามารถพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง สร้างภูมิคุ้มกันให้กับชุมชน ที่เห็นผลได้อย่างเป็นรูปธรรมและเกิดความยั่งยืน ปัจจัยที่ทำให้ชุมชนต้นแบบประสบความสำเร็จระดับ มั่งคั่ง ยั่งยืน สามารถนำไปเป็นแนวทางการพัฒนาชุมชนต้นแบบไปขยายผลให้ชุมชนอื่นปฏิบัติตามเพื่อให้สามารถพัฒนาเป็นชุมชนเข้มแข็ง มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนต่อไป

สรุปผลการวิจัย

1. บริบทของชุมชนบ้านหนองเผือกและรูปแบบการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อาชีพหลัก คือ การทำนา ชุมชนประสบปัญหาเล่นการพนันปัญหา ยาเสพติด ผู้มีอิทธิพลเข้ามาครอบงำ และเกิดหนี้นอกระบบ ผู้นำชุมชนและสมาชิกในชุมชน ได้ริเริ่มแก้ไขปัญหาโดยการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกันวางแผนพัฒนาชุมชน โดยได้นำเงินกองทุนหมู่บ้านมาใช้หนี้นอกระบบ จัดให้ชาวบ้านทำอาชีพเสริม มีการกำหนดธรรมนูญหมู่บ้านหนองเผือก เพื่อให้ชาวบ้านถือปฏิบัติร่วมกัน ลด ละ เลิก อบายมุขครัวเรือน มีการปรับปรุงภูมิทัศน์ให้สวยงาม ทุกครอบครัวไม่มีถังขยะ นำขยะ เศษใบไม้ต่าง ๆ ไปทำปุ๋ยหมัก

2. ผลการดำเนินงานของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบบ้านหนองเผือก อำเภอวาปีปทุม จังหวัด

มหาสารคามทั้ง 6 ตำบล (6x2) คือ ด้านการลดรายจ่าย ครัวเรือนมีการรักษาสุขภาพให้แข็งแรงสมบูรณ์ ด้านการเพิ่มรายได้ครัวเรือน มีการรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านการออม เป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ฯ ด้านการดำรงชีวิต มีการตามกฎระเบียบของชุมชน ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่าและประหยัด ด้านความเอื้ออาทร มีการเข้าร่วมงานมงคลสมรส และงานศพ ตลอดจนงานที่ราชการจัดขึ้น ถือว่าเป็นการสร้างความสำเร็จอย่างหนึ่ง

ผลการดำเนินงานการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันตามหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ด้านความพอประมาณ ประชาชนมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง ห่างไกลจากอบายมุข ดำเนินชีวิตโดยยึดหลักสายกลาง รู้จักพอประมาณ และมีการจัดทำบัญชีครัวเรือน ด้านความมีเหตุผลประชาชนมีส่วนร่วมในการสืบทอดประเพณีของชุมชน ดำเนินชีวิตและปฏิบัติตามหลักธรรมทางศาสนา การใช้สติปัญญาและเหตุผลไตร่ตรองหาสาเหตุและแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยความสามารถ ไม่วู่วาม คิดแบบรอบครอบมีเมตตาเอื้ออาทรและช่วยเหลือผู้อื่นเสมอ มีการดำเนินชีวิตและปฏิบัติตามหลักธรรมทางศาสนา ด้านการมีความภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวประชาชนเชื่อว่าการ “ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว” และจะทำความดีต่อไป มีเงินประกันชีวิตหรือเงินฌาปนกิจ หักด้วยหนี้สินปัจจุบันเป็นบวก

3. ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ชุมชนประสบความสำเร็จเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงระดับ มั่งมี ศรีสุข มี 8 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้นำหมู่บ้าน ด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านการมีส่วนร่วม ด้านเศรษฐกิจ ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ด้านจิตใจ และด้านเทคโนโลยี โดยภาพรวมทั้ง 8 ปัจจัยมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร. วีระกิตติ์ เสารัม และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรายุทธ พลาศรี ซึ่งได้ตรวจสอบและให้คำแนะนำเกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัย และขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวิชัย พรธษา ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและเสนอข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ ตลอดจนช่วยตรวจแก้ไขงานวิจัยให้

ความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น นอกจากนี้ขอขอบคุณอาจารย์และ
เจ้าหน้าที่คณะวิทยาการจัดการทุกท่าน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ
ในการประสานงานทุกด้าน

ขอขอบคุณสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราช-
ภัฏมหาสารคาม ที่ให้การสนับสนุนทุนวิจัย เพื่อศึกษาค้นคว้า
ให้เกิดองค์ความรู้ใหม่
ด้วยความดี และประโยชน์อันพึงมีจากการทำวิจัย
ผู้วิจัยขอมอบให้ทุกท่านที่กล่าวมาข้างต้นด้วยความขอบคุณยิ่ง

References

- Black, H.J. 2006. The effects of image congruence on customer satisfaction and brand loyalty in the lodging industry. Ph.D. Thesis. The Pennsylvania State University.
- Hair, J.F., Black, W.C., Babin, B.J. and Anderson, R.E. 2010. Multivariate data analysis. 7th edition. Prentice Hall: New Jersey.
- Kerdkhum, K. 2009. The achievement of the sufficiency economy policy of Ban Sun Ti Suk Moo 5, Mae La Luang Sub-district, Mae La Noi District, Mae Hong Son Province. M.P.A. Independent Study, Chiang Mai University. (in Thai)
- Ministry of the Interior. 2007. Sufficiency economy by royal initiative. Office of Policy and Planning, Office of the Permanent Secretary: Bangkok. (in Thai)
- Nunnally, J.C. and Bernstein, I.H. 1994. Psychometric theory. McGraw-Hill: New York.
- Office of the National Economics and Social Development Board. 2011. National economic and social development plan no.11, 2012-2016 [online]. [Accessed Mach 1, 2016]. Available from: URL: <http://www.nesdb.go.th/Default.aspx?tabid395>. (in Thai)
- Provincial Community Development Office of Maha Sarakham. 2014. The workshop on the development of guiding the sufficiency economy philosophy in the life of Provincial Community Development Office of Maha Sarakham. 22 October 2014. Vasu Hotel. Maha Sarakham. (in Thai)
- Ritcharoon, P. 2005. Measurement evaluation. 3rd edition. House of Kermyst: Bangkok. (in Thai)
- Sufficiency Economy movement committee office of the national Economic and Social Development Board. 2007. Sufficiency economy implications and applications. 3rd edition. Sufficiency Economy Subdivision office of the Nation Economic and Social Development Board: Bangkok. (in Thai)
- Taweerat, P. 1997. Research methods for the behavioral and social sciences. Charoenpol: Bangkok. (in Thai)
- Thamsaun, W. 2007. An affection factor of sufficiency economy model a case study of Papai Doi Saket District, Chiang Mai Province. Master's thesis. Naresuan University. (in Thai)
- Tirakanan, S. 2008. Construction of an instrument to measure variables insocial sciences research: guidelines to practice. Chulalongkorn University: Bangkok. (in Thai)
- Wantaya, K. 2007. Factors affecting self-sufficiency in sufficiency economy philosophy, Chiangmai Province, M.A. Thesis in Political Science, Chiang Mai University. (in Thai)
- Wasi, P. 1997. Sufficiency economy and civil society. Folk doctor magazine: Bangkok: (in Thai)